

Poročilo o arheološkem nadzoru ob gradnji

Celje – Ipavčeva ulica 2013

Avtor poročila:
Tjaša Mlakar, abs. arheol.
dr. Maja Bausovac, univ. dipl. arheol.

Celje, avgust 2013

Naslov projekta:

Endomed d.o.o., Specialistični diagnostični center

EŠD/evidenčna številka dediščine:

EŠD 56 Celje – Arheološko najdišče Celje

Številka soglasja za raziskavo:

Republika Slovenija, Ministrstvo za kulturo, Kulturno-varstveno soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline št.: 62240-489/2012/2 (z dne: 24. 1. 2013)

Številka kulturnovarstvenih pogojev:

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Celje, Kulturnovarstveni pogoji št.: 02-10988/9-12.MKL, DB (z dne: 5. 9. 2012)

Investitor:

Endomed d.o.o., Ipavčeva ulica 15, 3000 Celje

Vlagatelj:

Elektro Celje d.d., Vrunčeva 2a, 3000 Celje.

Izvajalec raziskave:

Pokrajinski muzej Celje, Trg Celjskih knezov 8, 3000 Celje.

Vodja raziskave:

dr. Maja Bausovac, univ. dipl. arheol.

Tehnična ekipa:

Nina Sovdat, univ. dipl. arheol.

Tilen Praprotnik, abs. arheol.

Faruk Pašić, študent

Tjaša Mlakar, abs. arheol.

Izvajalec gradbenih del (izkopa):

Hal com d.o.o., Olimje 6, 3254 Podčetrtek

Oder d.o.o., Zadobrova 28, 3211 Škofja vas

Datum izvedbe del:

08. 07. 2013 – 02. 08. 2013

Avtor poročila:

Tjaša Mlakar, abs. arheol.

dr. Maja Bausovac, univ. dipl. arheol.

Strokovni nadzor:

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Celje, Glavni trg 1, 3000 Celje – zanj: Danijela Brišnik, univ. dipl. arheol., konservatorska svetovalka.

Podpis nadzornice:

Mesto trajne hrambe arhiva najdišča:
Pokrajinski muzej Celje

(fotografija na prvi strani: Pogled iz juga na območje izkopa.)

Med 8. julijem in 2. avgustom 2013 se je vršil arheološki nadzor nad gradbenimi deli v okviru spremembe in dopolnitve ZN Glazija, na območju Endomed (gradnja dveh poslovnih stanovanjskih objektov; ureditev gospodarske javne infrastrukture in priključevanja nanjo; prometna ureditev območja; ureditev pripadajočih zunanjih površin). Dela so se izvajala na Ipavčevi in Oblakovi ulici (območje kulturnega spomenika Celje – EŠD 56).

V neposredni bližini (parc.št.: 608/17 in 615/3, k.o. Ostrožno), na območju predvidene gradnje novih objektov Endomeda, je leta 2012 podjetje Arhej d.o.o. pod vodstvom univ. dipl. arheologinje Iris Bekljanov-Zidanšek, opravilo predhodne arheološke raziskave (sondiranja)¹. Skupno je bilo izkopanih 82 m³, oziroma tri različno usmerjene sonde. Raziskave so pokazale prisotnost človeka na tem območju in že od rimskega časa dalje. Odkrito je bilo antično kurišče, interpretirano kot enkratni dogodek, ter jama, ki je – glede na najdbe, ravno tako iz rimskega časa (vsebuje najdbe iz sredina 1. do vključno 3. stoletja n. š.). Slednjo povezujejo z domnevnim svetiščem v bližini, ki ga omenja že Janko Orožen², ali z zahodno Celejansko nekropolo. Najdbe iz rimskega obdobja se pojavljajo tudi v drugih stratigrafskih enotah, vendar ob novoveških najdbah – torej v sekundarni legi.

V letošnjem letu se je vršil arheološki nadzor tudi na bližnji Stritarjevi ulici³, pri čemer pa niso bili odkriti ostanki človekovega delovanja v preteklih obdobjih, zgolj v današnjem času.

Arheološko ekipo je sestavljala en arheolog ter trije arheološki tehniki. Izkop je bil sprti dokumentiran: očiščeni profili so bili fotografirani, skicirani in opisani, poseg pa je bil tudi geodetsko umeščen v prostor s pomočjo laserske totalne postaje ter izrisan v računalniškem programu A-cad. Za lažjo časovno umestitev plasti so bile najdbe stratigrafsko razvrščene in po očiščenju podrobneje interpretirane.

Glavna trasa izkopa za polaganje elektro vodov je potekala po Ipavčevi ulici v smeri od juga proti severu, pri čemer je sekala križišče z Oblakovo in Jenkovo ulico. Izkop je meril v dolžino: 157,5 m, širino: 1,1 m (zgoraj) do 0,8 m (spodaj) in globino: 1,65 m. Na tej trasi so bili narejeni 4 izkopi za elektro jaške:

Jašek 1: pri transformatorski postaji (ob hiš. št. 12; izkop velikosti: 3 x 3 m in globine: 2,3 m),

Jašek 2: na križišču Ipavčeve in Oblakove ulice (izkop velikosti: 2,4 x 2,4 m in globine: 2,4 m),

Jašek 3: pri hiš. št. 16 (izkop velikosti: 2,4 x 2,4 m in globine: 2,4 m),

Jašek 4: severno od križišča z Jenkovo ulico (pri podhodu pod železniško progo) oz. na koncu izkopnega polja (izkop velikosti: 2,4 x 2,4 m in globine: 2,5 m).

Poleg tega so bili vzhodno in zahodno od glavne trase narejeni tudi izkopi za elektro priključke (z izkopi za jaške):

Priključek 1: od Jaška 1 proti JV – navezava na transformatorsko postajo (izkop dolžine: 13,5 m; širine: do 1,5 m; globine: do 1 m),

Priključek 2: vzporedno z Oblakovo ulico je potekal izkop od Jaška 2 (na križišču Ipavčeve in Oblakove ulice) proti vzhodu – ob hiš. št. 28 (izkop dolžine: 22,3 m; širine: 1,3 m, globine: 1,3-1,5 m), ki se je zaključil z izkopom za elektro jašek (izkop velikosti: 2 x 2,4-3,2 m; globina: 2,27 m),

¹ Bekljanov-Zidanšek, Verbič 2012.

² Orožen 1927, 43.

³ Bausovac 2013.

Priključek 3: izkop od glavne trase proti zahodu – za postavitev elektro omarice, ter dalje za priključek k hiš. št. 15 (Endomed). Izkopni jarek je potekal najprej proti severozahodu, sledil obrisu stavbe (proti zahodu), nato proti severu; na koncu je zavil nazaj proti vzhodu (do elektro omarice pri objektu; izkop dolžine: 37 m; širine: 0,5-0,8 m; globine: 0,8-1,6 m).

Priključek 4: izkop za postavitev elektro omarice (od glavne trase proti zahodu) pri dovozu k hiš. št. 17 (izkop dolžine: 3,3 m; širine: 0,5-0,7 m; globine: 0,9 m),

Priključek 5: izkop pri podhodu na severnem delu ulice (od glavne trase proti vzhodu; izkop dolžine: 5,5 m; širine: 0,6-1,5 m; globine: 0,95 m).

Profili v izkopnih jarkih so precej enotni; razlike se pojavljajo predvsem v zgornjih plasteh – utrjenih nasutjih za cesto. Na več mestih so vidni recentni posegi v plasti oz. vkopi za sodobno infrastrukturo.

Pod asfaltom (deb.: 5-15 cm) je utrjena podlaga za cesto – zbita peščena nasutja (sive ali rjave barve; deb.: 20-30 cm) iz grušča ali proda. Pod njo se pojavlja plast ruševinskega nasutja (deb.: do 20 cm) – zdrobljena malta s kosi gradbenega materiala in prodniki. Sledi plast meljastega peska (deb.: 15 cm) s prodniki in lomljenci, temno rjava meljasta plast (deb.: 30-50 cm) s posameznimi prodniki, pod njo svetlo rjava čista mastna ilovica (deb.: do 70 cm). Na dnu (vidno pri globljih izkopih za jaške) je sivo rjav ilovnat pesek s prodniki bele barve, ki so deloma že razpadli.

Plasti v zgornjem delu profila – do globine 60 cm, sestavljajo različna utrjena nasutja za cesto. V njih se pojavljajo najdbe (povečini gradbeni material), ki so datirane v novi vek. Redki kosi srednjeveške keramike, se pojavijo skupaj z novoveškimi najdbami v meljastih plasteh do globine 1,3 m. Tudi najdbe, datirane v antično obdobje (izključno gradbeni material), se pojavljajo v plasteh skupaj z novoveškimi, na globini od 0,5 do 1,8 m. Najdbe na tem prostoru so torej v sekundarni legi. To je lahko posledica človeškega delovanja v bližnji preteklosti (urejanje infrastrukture), ali pa posledica vodnih nanosov Sušnice, ki je pred regulacijo tekla v bližini.

Sl.1: Del vzhodnega profila izkopa (foto: T. Mlakar).

Sl.2: Pogled iz juga na izkop za priključek pri hiš.št. 15 (foto: T. Mlakar).

Sl.3: Pogled na izkop za Jašek 4 (foto: T. Mlakar).

Literatura:

- OROŽEN, J. 1927, *Zgodovina Celja, 1. del. Prazgodovinska in rimska Celeja*. – Celje.
- BEKLJANOV-ZIDANŠEK, I. in T. VERBIČ 2012, *Poročilo o arheoloških sondiranjih na lokaciji Celje – Glazija (EŠD56)*, elaborat ZVKDS, o.e. Celje. – Ljubljana.
- BAUSOVAC, M. 2013, *Poročilo o arheološkem nadzoru ob gradnji: Celje – Stritarjeva ulica*, elaborat ZVKDS, o.e. Celje. – Celje.

Arhiv najdišča:

Stratigrafske enote:

Skupno 7 stratigrafskih enot (plasti).

Terenske fotografije:

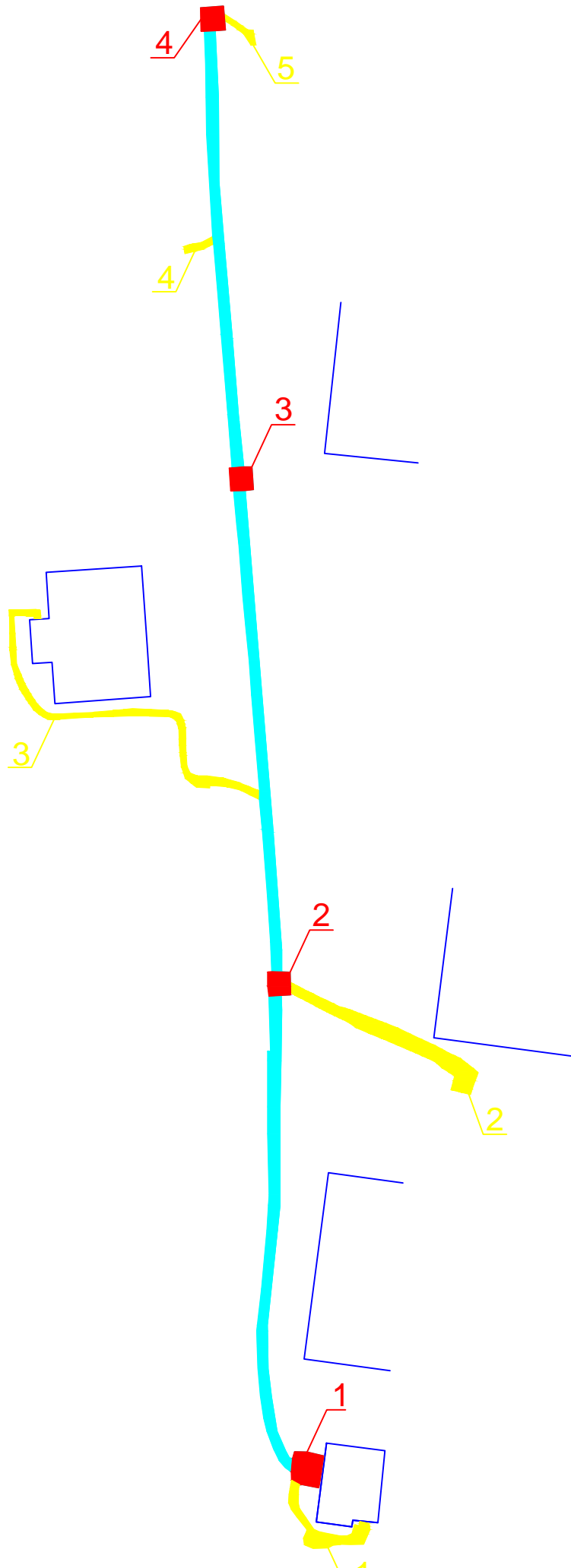
Skupno 169 digitalnih posnetkov.

Najdbe:

5 odlomkov novoveškega stekla,
2 odlomka novoveškega bronca,
2 odlomka novoveškega železa,
6 odlomkov srednjeveške keramike,
11 odlomkov novoveške keramike,
13 odlomkov novoveških pečnic,
4 odlomki tegul,
2 odlomka antičnega nedoločljivega gradbenega materiala,
21 odlomkov novoveških strešnikov,
11 odlomkov novoveških zidakov,
37 odlomkov novoveškega nedoločljivega gradbenega materiala.

PRILOGA 1

LEGENDA

- izkopno polje
- @) ħ | ä | ð | \ ä
- ləz \ ä